

1. Dopady rezidenční suburbanizace v obcích České republiky

Rezidenční suburbanizace na území Česka má dlouhodobou historii. Výstavba nových okrsků bydlení nebo i celých sídel je zdokumentována prakticky od středověku. Gradace procesu souvisela se sociálními, technologickými a ekonomickými změnami v období modernizace. Významný vliv na oddělování jednotlivých funkcí ve městě měly technologické změny v dopravě a výrobě v období průmyslové revoluce. Za důležitý proces je možné považovat zejména oddělení bydliště a pracoviště a nový typ bydlení ve formě rodinného domu. Počátky suburbanizace v dnešním pojetí, charakteristické výstavbou rodinného bydlení a dojížděnkou mezi suburbie a jádrovým městem, lze vyzorovat u tzv. *železničních předměstí* již na počátku 20. století a můžeme je porovnávat například s americkými *streetcar suburbs*. Tato prvorepubliková výstavba je v současné době plně integrována do větších sídel, např. v pražských Klánovicích nebo Černošicích.

Nová vlna suburbanizačních tendencí byla nastartována na počátku 90. let 20. století. V současnosti je zřejmé, že suburbanizace, jako jeden z urbanizačních procesů měnících venkovské prostředí a společnost na městské, bude společně s ostatními procesy trvale měnit zázemí našich měst. Je to totiž proces silně závislý na životním cyklu jednotlivých populačních kohort a tedy ze své podstaty proces permanentně syčený věkově specifickými skupinami obyvatelstva. Tento fakt společně s vysokou preferencí rodinného bydlení u české populace naznačuje základní směr vývoje suburbanizace v blízké i vzdálenější budoucnosti. Česká suburbanizace je velice specifická a snaha médií i některých odborníků aplikovat na její vývoj převzaté západní koncepty může vést ke kontraproduktivním výsledkům. První sada map se proto snaží o zcela nový přístup k hodnocení metropolitních areálů, které nejsou vymezovány na základě dojížděnkových vztahů a nevytvářejí tak pracovní regiony. Sídelní vazby jsou v tomto případě sledovány s využitím zdrojových a cílových oblastí migrace. V důsledku vystěhování z jádrového města se přitom zásadně nepřetrhávají původní sítě kontaktů s rodinou, přáteli, místem pracoviště a zřejmě ani další nedenní kontakty lokalizované v původním místě bydliště (městě). Obce v zázemí města se tak stávají rozšířeným územím městského regionu s intenzívními sociálními vazbami a s narůstajícími dalšími formami mobility.

Ve specializovaných výstupech produkovaných Českým statistickým úřadem je možno využít informace o místě původního a nového bydliště migrantů mezi obcemi České republiky. Tato data jsou i jádrem metodického postupu vymezení suburbánních zón českých měst (mapový list 1.1) a hodnocení příjmových zón migrace (mapový list 1.2). Zbývající tři mapové listy jsou zaměřeny na proměny demografického chování a struktury populace v zónách rezidenční suburbanizace v posledních desetiletích.